

Är hypnotismen en fara eller en välsignelse?

Denna fråga har fått en särskild aktualitet genom det besynnerliga mål som nu handlägges vid en härdsrätt i Skåne. Då vi tala om hypnotism mena vi naturligtvis icke den som till äfventyrs idkas af personer utan medicinsk bildning, ty om dess förkastlighet torde alla vara ense. Men äfven der hypnotismen användes i läkarekonstens tjänst ha inom läkarnes läger varnande stämmor höjt sig mot denna kurmetod såsom varande ytterst farlig, medan å andra sidan somliga betrakta den såsom en välsignelse för den lidande menskligheten. Emellertid har den hypnotiska behandlingen tillämpats både i utlandet och här så länge att erfarenheten redan bör kunna gifva svar på frågan om hypnotismen är en fara eller en välsignelse eller i hvilka fall den kan vara det ena eller andra. Naturligtvis kunna ej frågans detaljer utan endast de allmänna resultaten af den hypnotiska praktiken göras till föremål för diskussion i en daglig tidning. Med denna erinran och utan någon sorts garanti från redaktionens sida lemna vi ordet åt en läkare som oförlärdt träder inom skrankorna för den hypnotiska kurmetoden och utan tyckan försett sin uppsats med öfverskriften

Hypnotismens välsignelser.

Till redaktionen af Dagens Nyheter.

Med anledning af de noter som gång på gång i tidningarna meddelas allmänheten om »hypnotismens faror» — senast i Dagens Nyheter den 27 d:s — anhåller undertecknad att få i eder aktade tidning meddela några fakta och betraktelser som torde utvisa motsatsen till dessa förmodade faror då hypnotismen praktiseras på lämpligt sätt. Jag nekar ej att faror kunna vara förknippade med hypnotisering, men hvad jag påstår är att alla de vådor, olägligheter eller sjukdomstillstånd som åtföljt den samma berott på ett omoraliskt, lättsinligt och okunnigt användande af denna behandlingsmetod.

Dess värre finnas emellertid s. k. »auktoriteter», d. v. s. professorer i medicin, som, huru framstående de än äro inom vissa områden, gent emot hypnotismen visat sig både lätt sinniga och okunniga, såsom de tyska professorerna Ziemsen, Ewald, Mendel och Strumpell. Hvad dessa och åtskilliga andra »auktoriteter» yttrat mot hypnotismen är för den som på allvar studerat ämnet och egnat sig åt hypnotisk praktik ett sådant nonsens att det rent af utgör en vetenskaplig skandal. Den nyss hållna hypnotiska kongressen i Paris är med de ovederläggliga fakta den framdragit en den mest afgörande vederläggning af alla angreppen på hypnotismen, synnerligast som den mäktige och despotiske professor Charcot, hvilken länge nog jemte sina krypande och befordringslystne underläkare sökt förneka Nancy skolan, här blef fullständigt slagen. Det är nemligen Nancy läkarne doktor Liébault samt professorerna Bernheim och Bounis som höjt hypnotismen till en vetenskaplig metod att behandla sjukdomar af de mest olikartade slag samt Nancy juristen professor Liégeois som jemte de förra haft den största förtjensten om hypnotismens studium i förhållande till psykologien och juridiken.

Redan 1869, eller för 20 år sedan, var jag i tillfälle att se de lyckligaste resultat af sjukbehandling medelst hypnotism, nemligen i »London Mesmeric infirmary» som inrättades 1849 och under de flydda 20 åren lindrat eller kurerat tusentals lidanden. Men metoden kallades då »mesmerism» och saknade vetenskaplig grund.

I likhet med Charcot begår Strumpell det (oförlätliga) misstaget att göra *hypnos* liktydig med *hysteri* och säger med komiskt allvar i sin Lehrbuch der speciellen Pathologie und Therapie (1889) angående behandlingen af hysteri att »hypnosen har den stora olägenheten att den såsom ett svårare abnormt självständigt på konstlad väg framkallas hos en sjuk, hvilken förut af sig själf ej angripits af dessa tillstånd». Denna olägenhet skall, enligt honom, »ofta nog ha framträtt på svåraste sätt» i behandlingen af hysteriska, och ehuru han medgifver att de som drifva hypnotisering som specialitet sällan se dylika elaka följder »då deras psykiska inflytande på de sjuka från början är större», anser han sig dock böra varna för ett vidsträckt användande af hypnotismen. »Hypnotisiren heisst hysterisch machen.»

Att Ziemsen nyligen på en läkarekongress kunnat varna för den hypnotiska läkemetoden och vid sina å allmänna sjukhuset i München anställda försök (samma skola ha varit talrika) ständigt kommit till ogynnsamma resultat är blott bevis på hans obekantskap med metoden eller felaktigt användande deraf. »Det är alltid», säger han, »blott sjukdomens symptom, icke sjukdomen själf som aflägsnas, och till och med symptomen försvinna endast för kortare tid.»

Hvad tycks! Om verkligen symptomen aflägsnas, hur vet prof. Ziemsen att »sjukdomen själf» finnes kvar? Hur uppenbarar sig den illistige spjufern om ej medelst symptom? Känner prof. Ziemsen *symptomfria sjukdomar*? Jag medgifver att en och annan sjukdom, såsom vattuskräck, kan vara latent tidtals, men framhåller såsom obestridligt att i de allra flesta fall frånvaron af symptom är liktydig med icke-tillvaro af sjukdom. Låt oss taga några exempel! En person lider af dryckenskapssjuka och börjar få delirium, behandlas med hypnotism, mister allt begår att dricka spirituosa, blir fri från alla nervösa symptom o. s. v. Är patienten då ej fri från sin dryckenskapssjuka? En annan patient är sömlös och får genom hypnotismen djup sömn hvarje natt, en tredje är hysterisk och blir fri från sina anfall, en fjärde är svärmodig och blir gladlynt, en femte lider af nervsmärtor och mister dem, en sjette är känslolös och återfår känslan, hos en sjunde återställes rörelseförmågan, o. s. v. Hvad betyder allt detta? Må de tusentals patienter som genom hypnotism befriats från sina sjukdomssymptom är in och är ut förklara att de känna sig friska, »auktoriteten» Ziemsen och gelikar säga troligen att de kolossalt misstaga sig eller att »sjukdomen» i alla fall ej aflägsnats.

Men, du store, anser sig ej mången tysk professor ha gjort en lycklig kur, äfven om han blott lindrat svåra symptom? Äro då de vanliga medicinska kurerne alltid ofelbara? Ingalunda.

Nu till den senare delen af påståendet, eller att symptomen försvinna endast för en kortare tid. Mycket sant i många fall, men härvid anmärker jag att detta inträffar mest då den hypnotiska kuren varat *allt för kort tid*, ehuru många fall finnas der man ej efter årtal sett några sjukdomssymptom återkomma, äfven då hypnotisering utförts endast några få gånger. Jag frågar vidare om det ej är en vanlig sak att både »sjukdomen» och symptomen återkomma, då den eljest mest regelrätta behandling blifvit följd allt för kort tid? Sänd en patient med magkatarr till Karlsbad; tror någon att hans sjukdom går öfver efter blott 8 dagars brunnsdrickning? Nej, hvarje erfaren läkare vet att själfva kuren måste vara mycket längre och att en efterbehandling är alldeles nödvändig.

Så och med ett stort antal fall som kureras med hypnotism.

Det kan ej nog betonas huru viktigt det är att, då en patient söker bot medelst hypnotisk behandling, aftal träffas om att denna skall ske *minst ett visst antal gånger*, då det för det första ofta fordras flera dagar för att komma i sömntillstånd och för det andra ett varaktigt resultat i allmänhet fordrar tillräckligt länge upprepade hypnotiseringar. Härtill komma flyktigheten och oron hos somliga patienter, synnerligast viljesvaga individer, hypokondrister, drinkare m. fl.; ofta försvinna sådana patienter efter ett par besök hos läkaren, om ej ett ögonblickligt, snart sagdt underbart omslag inträffat, och ibland kunna de till och med pådikta de få hypnotiseringarna, som kanske varit utan verkan, de symptom hvaraf de lida.

Till sist ett ord om att upprepade hypnotiseringar skulle, enligt Ziemsen, vara lika farliga som öfverdrifvet bruk af morfin». Detta påstående är helt enkelt stridande mot verkliga förhållandet, då nemligen sakkunniga hypnotisörer afses, och om andra borde det ej vara tal, då medicinska »auktoriteter» yttra sig i frågan från principiell synpunkt inför en medicinsk publik. Samma anmärkning kan ju göras om många af farmakopéns bästa läkemedel: de kunna användas väl eller illa, beroende på läkaren.

I enlighet med en ej obetydlig personlig erfarenhet efter flera tusen hypnotiska seancer och i enlighet med inhemtade upplysningar af min högt värderade vän och kollega doktor Wetterstrand samt professor Bernheim och doktor Liébault i Nancy m. fl. verkligt sakkunniga, vågar jag påstå att hypnotismen utförd enligt konstens regler i och för sjuk-

behandling aldrig medfört några farliga följder, utan att, om och den hypnotiska läkemetoden ej är tillämplig i alla lidanden och vissa (mycket få) personer ej äro hypnotiserbara, denna metod medfört den största nytta i ett så öfverraskande stort antal fall att få medicinska läkemedel kunna jemföras dermed. Uppstår ett hysteriskt anfall under den hypnotiska behandlingen, beror detta på en oskickligt utförd hypnotisering. I otaliga fall har man tvärt om sett både hysteriska och andra krampanfall hejdas genom suggestionen, eller det element som just försummas af hypnotismens motståndare.

Huru verksam suggestionen, d. v. s. den väl utförda suggestionen är, har jag sett icke blott i nyss anförda sjukdomsfall utan äfven i andra, som äro än mera slående, såsom botandet af långvarig fistel å ena öfverarmen, som kirurger velat amputera och gjort patienten oförmögen till arbete; häfvd blödaresjuka, med blodspottning, näsblod och purpurafäckar (sedan 5 år intet återfall); kurerad ögoninflammation med ljusskygghet, som varat 4 månader; bleksot och kronisk ledreumatism ha gifvit vika; förlösnings- och eljest smärtsamma operationer ha utförts utan att patienterna känt det minsta; jag har ändligen sett en ung kvinna med en fruktansvärd hysterisk hosta, som varat 3 år och trotsat hvarje behandling af alla de ryktbaraste specialister i Paris, bli väsentligen återställd medelst hypnotisk behandling under 8 dagar.

Gent emot alla de välsignelser som hypnotismen redan i tusentals väl kontrollerade fall medfört stå numera vissa »auktoriteters» motstånd endast som en ömklig vetenskaplig nesa eller en än ömkligare yrkesafund.

Stockholm den 27 augusti 1889.

Anton Nyström.
Med. doktor.